

Bīstamais dārziņš

Zane Volkinšteine

Ilustratore **Zane Zlemeša**

Liels un mazs, 2021

ISBN: 978-9934-574-70-2

Sinopse

Grāmata sastāv no 10 stāstiņiem, kuri būvēti kā vecākās māsas Jetes sarunas ar brālīti Bruno, kurš pavisam drīz sāks iet bērnudārzā. Māsa stāsta, kā tur klāties viņai, lai palīdzētu brālim pārvarēt nedrošību. Taču, lai gan Bruno īsti nezina, kā rit dzīve bērnudārzā, ik pa laikam viņam nākas pabrīnīties un uzdot jautājumus, uz kuriem Jete vienmēr veikli atrod atbildes. Proti, Jetes stāsti nav īsti ticami – viņa, izmantojot reālās atmiņas un lielu fantāzijas lādiņu, rada aizraujošus stāstus par „bīstamo dārziņu”, kurā notiek brīnumu lietas. Tā ir interesantāk Bruno, kuru vajag iedrošināt, bet pirmām kārtām jau Jetei pašai. Lasītājam jau pēc pirmā vakara stāsta rodas nojausma, ka varbūt viss nav tā, kā šķiet. Māmiņa atceras, kā mazā Jete, kas vēl nemaz nav pratusi labi runāt, pirmajā bērnudārza dienā tikai sēdējusi audzinātājam klēpī un atkārtojusi: „Sē, sē, sē!” (Sēdi!), neļaujot audzinātājam piecelties – bet Jetes stāstā šī pirmā iepazīšanās ar dārziņu izskatās pavisam citādi: dārziņā ir mājdzīvnieku diena, kāds tētis, kas strādā zoodārzā, savai meitai atvedis žirafi vārdā Teleskops, žirafe iebāž kaklu pa logu otrā stāva istabā, un pēc tam bērni, sasēdušies uz žirafes kakla, auļo pa ielām līdz pat zoodārzam... Jetes stāstos dārziņā tiešām katru dienu notiek aizraujošas un nereti – bīstamas lietas. Bērni atrod grīdā caurumu un izrok pazemes eju uz siltumnīcu, kur saēdas tomātus. Uz ēdamgalda ciemojas vesela vāveru ģimene. No grāmatām bērni būvē kāpnes, pa kurām var nokļūt skapjaugšā. Ēdelīga meitene kopā ar vecmāti ierīko spageti pavadīenu no savas mājas loga līdz bērnudārzam, lai turpinātu visu dienu ēst šo bezgalīgo makaronu. Uz keramikas virpas lielā mālu pikā kā karuselī griežas puisēns – un sanāk liels trauks ar bērnu iekšā. Kad beidzot pienāk Bruno pirmā diena bērnudārzā, viņš pavēsta, ka viss esot bijis labi, bet pavisam citādāk nekā mātai. Un tūlīt pat zēns pieprasa, lai tagad Jete sāk viņam stāstīt par savu skolu – jo ir tik interesanti dzīvot stāstos.

Grāmata piemērota pirmsskolas un jaunākā skolas vecuma bērniem, sākot no 5 gadu vecuma.

Noskaties īsu video par grāmatu [šeit!](#)

Par autoriem:

Zane Volkinšteine (1983) dzimusi un augusi Rīgā, studējusi komunikācijas zinātni (LU, bakalaura grāds) un kultūras teoriju (LKA, maģistra grāds), nodarbojas ar kultūras žurnālistiku un kultūras projektiem. Piedalījies žurnāla „Veto Magazine” dibināšanā un veidošanā, darbojusies arī mūzikas menedžmentā un vadījusi kultūras žurnālistikas lekcijas. Zanes raksti, intervijas, esejas un tulkojumi publicēti dažādos drukātajos un interneta medijos, kā arī mākslas grāmatās

(„Orbīta” izdotajā grāmatu sērijā „Publiskā telpa” u.c.). Interesējas par laikmetīgo cirku un šobrīd strādā Rīgas cirkā par sabiedrisko attiecību speciālisti. Kopā ar mākslas zinātnieci Baibu Grīnbergu uzrakstījusi Rīgas torņu iepazīšanas grāmatu „Augstāk par zemi” (2018).

„Bīstamais dārziņš” ir Zanes pirmais stāstu krājums bērniem. Autore stāsta par tā tapšanu, un arī par laikmetīgo cirku, kura labā viņa strādā ikdienā. Varbūt darbs cirkā atspoguļosies viņas nākamajās grāmatās.

„Kad es gāju bērnudārzā, bija dienas, kad itin nemaz negribēju tur atrasties – reizēm audzinātāja nespēja izrunāt manu uzvārdu un par to uz mani piktojās, un reizēm netiku spēlēties neizēsta šķīvja dēļ (ar laiku tam atradu risinājumu galda atvilktnē). Tāpēc man ir milzīgs prieks, ka manai meitai ir paveicies ar pedagogiem kā bērnudārzos, tā skolā un ārpusskolas nodarbībās – vecāki vienmēr ierodas pakal pārkāpumi,“ stāsta rakstniece. „„Bīstamais dārziņš” sākumā tapa kā vakara pasaciņu sērija, kas tika stāstīti laikā, kad meita nupat kā bija nomainījusi pirmsskolas izglītības iestādes un ļoti ilgojās pēc jau zināmajiem audzinātājiem, zemeņu dobēm un, protams, „vecajiem” draugiem. Tā nu katru vakaru mēs kopā ar šiem draugiem metāmies dažādos ticamākos un neticamākos piedzīvojumos, kas ļāva ne tikai izsmieties, bet arī pārrunāt mums tobrīd aktuālas tēmas – par dalīšanos, draudzēšanos, apiešanos ar dzīvniekiem, atkritumu šķirošanu, drošību uz ielas.

Es vēlos, lai itin visiem bērniem gribētos doties uz bērnudārziem, skolām, treniņiem un pulciņiem un citām vietām, kur jāpavada ievērojama savas bērnības daļa, tāpēc ceru, ka, lasot „Bīstamo dārziņu” un iztēlējot nonākot šajā visatļautības pārņemtajā, bet priekpilnajā vidē, bērnos radīsies patika sadarboties, pētīt, jautāt, kļūdīties, būt pašam un pieņemt citus.

Apmēram šādas pašas vērtības tiek godātas cirka pasaulē, kur ikviens var atrast savu lomu kopējā stāstā – kurš nav īpaši lokans, varbūt labi žonglē, prot sasmīdināt publiku vai izdomāt labu stāstu. Tieši šī iemesla dēļ meita tik ļoti iemīlēja Rīgas cirka skolas nodarbības, un šī paša iemesla dēļ arī es interesējos par mūsdienu cirku. Cirks vienmēr ir bijis sava laikmeta spogulis – ir bijuši laiki, kad cirks izrādījis dažādas dīvainības, ir bijis laiks, kad cirks tiecās izrādīt uzvaru pār dabu (savaldot plēsīgus zvērus u.c.), savukārt mūsdienu cirks vairāk liek uzsvaru uz paša cilvēka spēju iepazīšanu un iztēles robežu paplašināšanu. Līdzīgi kā teātra iestudējums, arī laikmetīgā cirka izrāde ir vienots stāsts – priecīgs, trakulīgs vai skumjš. Žonglēšana, akrobātika, vienriteņi un maģija apvienojumā ar mūziku, gaismām un dažādām tehnoloģijām ir iespēja šo stāstu izstāstīt – turklāt mēdz būt gan bērnu, gan pieaugušo, gan visplašākajai auditorijai paredzētas izrādes.”

Zane Zlemeša (1988) ir ilustratore, kuras vārds plašāk pazīstams komiksu kontekstā. Māksliniece, kuras vienkāršais, naivais zīmēšanas stils ātri paliek atmiņā, savus darbus publicējusi komiksu žurnālā „Kuš!” (Latvija), „Kuti Kuti Magazine” (Somija), „Stipburger” (Slovēnija) u. c. Māksliniece ir ieguvusi maģistra grādu grafikā Latvijas Mākslas akadēmijā, studējusi *Hochschule für Grafik und Buchkunst* Leipcigā. Zane šobrīd dzīvo Berlīnē. Latvijas lasītāji zina arī Zanes bikibuku – viņa ilustrējusi Valda Grenkova dzejoli „Negantā muša” un 2016. gadā nominēta Starptautiskajai Jāņa Baltvika balvai bērnu literatūrā un grāmatu mākslā. Māksliniece izceļas ar īpašu skatījumu uz perspektīvu un pilsētas ainavu. Viņas ilustrācijās nozīmīgu lomu ieņem mašīnu un cilvēku tēli, kuri allaž tiek aplūkoti caur konkrēta vērotāja prizmu, prasmīgi izceļot svarīgāko. „Bīstamā dārziņa” ilustrācijās nozīmīga tieši šī mākslinieces izkoptā prasme, līdzīgi kā bērnu zīmējumos, izcelt svarīgāko, pārspīlēt Jetes stāstījuma tēlus – tā, it kā to visu novērotu Bruno, no mazā brāļa skatpunkta.

Vienkāršotās formas un bērna skatījums uz pasauli, kas risināts guaša glezniecībā, ir tieša asociatīva saikne ar bērnudārza vidi, kurā guaša krāsas ir viens no biežāk lietotajiem glezniecības materiāliem.

UZDEVUMI UN AKTIVITĀTES

Pētījums „DZĪVE MĀJĀS UN DĀRZIŅĀ”

Uzzīmē savas bērnudārza grupas plānu.
Uzzīmē savas istabas plānu.
Pastāsti par atšķirībām.

Saruna „PRIECĪGĀS PANKŪKAS”

Ja tu cep pankūkas pirmoreiz, palūdz palīgā kādu pieaugušo.
Sagatavo pankūku mīklu!

Sasatāvdaļas:

- 250 g kviešu miltu
- 250 ml piena
- 250 ml ūdens
- 2 olas
- 1,5 tējkarotes cukura
- 1,5 ēdamkarotes augu eļļas
- šķipsniņa sāls

Pagatavošana:

Bļodā iesit olas, pievieno šķipsniņu sāls un sakul. Pielej lielāko daļu piena un ūdens, pieber cukuru un turpini kult vēl pāris minūtes. Atsevišķā traukā izsijā kviešu miltus, tad pievieno miltus šķidrumam. Labi izmaisi, lai mīklā nebūtu kunkuļu. Maisot pamazām pievieno arī pārējo pienu un ūdeni. Uz pannas uzlej nedaudz eļļas. Pannai jābūt sakarsētai. Pankūku mīklu lej pannas vidū un pēc tam, sagāžot pannu uz vienu un otru pusi, ļauj tai izlīdzināties vienmērīgi pa visu pannu. Pankūkas cep uz vidēja karstuma.

Pasniegšana:

Pankūku liec šķīvī, ar krējumu uzzīmē tai priecīgu sejiņu, izrotā ar ogām vai ievārijumu, cukuru vai pūdercukuru.

Pārruna „KĀ SADRAUDZĒTIES”

Ko tu varētu ieteikt Ļoti Vientuļajam Puisēnam un viņa grupas biedriem – kā sadraudzēties?

Ja pietrūkst ideju, meklē tās, jautā draugiem un pieaugušajiem par viņu pieredzi.

Saruna „ES UN KOMANDA”

Izlasiet grāmatas nodaļu „Vislielākais sīkums pasaulē”. Pārrunājiet, ko nozīmē „komanda”? Kā komanda darbojas? Vai tu esi darbojies komandā? Vai tev patīk komandēt citus? Vai tev patīk, ja kāds tevi komandē?

Tests „PAREIZI VAI NEPAREIZI?”

Kura no trim atbildēm atbilst grāmatas notikumiem?
Atzīmē pareizo!

1. Jete pirmā no visas grupas prata izrunāt:

- A. skaņu L
- B. skaņu R
- C. skaņu Č

2. Teleskops bija:

- A. Tālskatis
- B. Pūdelis
- C. Žirafe

3. Paulas vecāki nomazgāja vannā:

- A. Jeti
- B. Tāli
- C. Paulu

4. Bērni būvēja kāpnes:

- A. no grāmatām
- B. no baloniem
- C. no zeķēm

5. Ko Jete darīja, lai izliktos lielāka:

- A. Aizspieda ausis un tupēja uz grīdas
- B. Uzzīmēja brālim kalendāru
- C. Lika kabatās dažādus priekšmetus, lai būtu tik smaga kā skolniece

6. Rudie laupītāji bija:

- A. vārnas
- B. vāveres
- C. suņi

7. Bērni siltumnīcā ēda:

- A. zemi
- B. puķes

Saruna un radošais uzdevums „MELU KRĀSAS”

Grāmatā pieminēti baltie un dzeltenie meli – pastāsti, kā tu sa-
proti šos apzīmējumus. Vai meli var būt labi, smieklīgi?

Uzzīmē, kādā krāsā vēl varētu būt meli – varbūt melni, sarkani,
zaļi, varbūt zili vai oranži? Uzraksti pie zīmējuma, kādi ir šie meli.
Pastāsti, kāpēc tu tā domā!

Vai tu esi kādreiz melojis? Kāpēc? Kādā krāsā bija tavi meli?

Kā tu domā, vai grāmatā „Bīstamais dārziņš” visi notikumi ir tica-
mi? Vai tādi varētu notikt arī tavā dārziņā? Vai grāmatas melo vai
fantazē? Pamato savas domas!

Spēle „KAS ES ESMU?”

Atceries grāmatas varoņus, raksturo kādu no tiem, un uzdod šo
mīklu pārējiem spēles dalībniekiem!

Piemēri:

- Man drīz būs pirmā diena bērnu dārzā. Kas es esmu?
- Es esmu pūdelis, kuram otrs suns var brīvi skraidīt caur
vēdera apakšu. Kā mūs abus sauc?
- Mūs sauc Lauma un Raitis. Kas mēs esam stāstā?
- Es gatavoju šausmīgi daudz ēdiena. Kā mani sauc stāstā?
- Man garšo zemesrieksti. Kas es esmu?
- Es stāstīju savam mazajam brālim par piedzīvojumiem
bērnudārzā. Kā mani sauc?

Pētījums „NO MĀJĀM UZ BĒRNU DĀRZU”

Austra stāstā ēda garu makaronu, kas stiepās no viņas virtuves
loga līdz pat bērnudārzam. Cik garam būtu jābūt tādām makaron-
am, ja to uz bērnudārzu būtu atstiepis tu?

Ņem palīgā draugus! Vajadzēs diegu spolītes un metramēru. Vei-
cot šo pētījumu, uz ielas jābūt ļoti uzmanīgam un rūpīgi jāievēro
satiksmes noteikumi.

Piesien vienu diega galu pie savas mājas un kājām dodies uz bēr-
nudārzu. Ik pa gabalam apstājies un ļauj draugam nostiepto diegu
uztīt uz kociņa. Ja spolīte ir tukša, piesien diegam galā nākamo.
Kad bērnudārzs sasniegts, garo diegu jāizmēra ar metramēru. Lai
diegs nesapiņķērētos, jāpiedalās vairākiem mērītājiem, un katrs
izmērītais metrs atkal jāsatina uz cita kociņa.

Ja tu dzīvo ļoti tālu no bērnudārza, mērīšana ar diegu nederēs –
tad jāsauc palīgā kāds pieaugušais ar automašīnas spidometru.
Kad visi attālumi zināmi, izveidojiet tabulu, kurā redzams, kuram
jūsu grupā makarons būtu visgarākais un kuram visīsākais!